

Nr 195.

Av herr **Lithander**, om ändring av 22 § i lagen om aktiebolag.

I gällande aktiebolagslag av den 12 augusti 1910 stadgas i § 22 st. 2 följande: Handla styrelseledamöter, aktieägare eller andra å bolagets vägnar, innan det blivit registrerat, svara de, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, för uppkommande förbindelser såsom för annan sin gäld, en för alla och alla för en.

I sin principiella del infördes förevarande bestämmelse i 1895 års aktiebolagslag på grund av högsta domstolens därom framställda yrkande. Det verkliga syftet med bestämmelsen torde endast ha varit att, alldenstund ett bolag, innan det registrerats, icke kan ikläda sig några förpliktelser, särskilt rättssubjekt måste finnas, som ansvarar för de åtgärder, vilka före registreringen vidtagits för bolagets räkning. Genom ett nyligen givet prejudikat (N. J. A. 1923 sid. 254) har emellertid denna bestämmelse även tillagts den innebörden, att person, som handlat å aktiebolags vägnar före dess registrering, står i gäldenärsansvar, även om bolaget sedermera bliver registrerat och övertager ansvaret för förbindelsen. En dylik tolkning måste emellertid enligt min mening anses för rättskänslan synnerligen stötande.

Då en styrelseledamot för ett icke registrerat aktiebolag å dess vägnar ingår ett avtal med annan person, är uppenbarligen kontrahenternas verkliga avsikt, att avtalet skall komma till stånd mellan aktiebolaget och personen i fråga. Då emellertid detta icke kan ske, förrän bolaget blir registrerat, måste, för den händelse man önskar, att avtalet skall få gällande kraft utan avvaktan på registreringen, särskilt rättssubjekt finnas, som inträder i bolagets ställe. Såsom framgår av det förestående har lagstiftningen löst detta spörsmål på så sätt, att det blir den eller de personer, som handlat å bolagets vägnar, vilka få bära det juridiska ansvaret för den ingångna rättshandlingen. Det måste emellertid enligt min mening anses ligga i avtalets egen natur, att detta ansvar endast skall vara av temporär karaktär och gälla blott intill dess bolaget självt kan inträda som part i rättsförhållandet. Den för bolaget handlande personen bör sålunda enligt min mening endast vara ansvarig för avtalet, för den händelse bolaget ej skulle bliva registrerat eller ej godkänna rättshandlingen. Hava dessa båda villkor blivit uppfyllda, bör han däremot vara fri från allt ansvar. I motsatt fall skulle uppenbarligen en person, som sluter avtal med ett oregistrerat aktiebolag, komma i bättre rättsställning än den, som efter registreringen inträder i rättsförhållande med bolaget, en olikhet i rättsställning, för vilken intet förnuftigt skäl torde kunna anföras.

Det må framhållas, hurusom på ett annat av förmögenhetsrättens områden nämligen fullmäktigskapet, ett liknande rättsförhållande blivit löst i enlighet med den uppfattning, jag här ovan framlagt. I § 25 av gällande lag om avtal och andra rättshandlingar å förmögenhetsrättens område stadgas, att fullmäktig, som ingår rättshandling med tredje man, ansvarar för att han har erforderlig fullmakt, vid risk att han annars själv bär ansvar för rättshandlingen. I kommentarerna till lagen är därvid uttryckligen utsagt, att även om fullmäktigen vid rättshandlingens företagande icke är befullmäktigad av huvudmannen, han dock är skyddad från ansvar, därest huvudmannen efteråt godkänner åtgärden.

På grund av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta sådan ändring av § 22 i lagen om aktiebolag den 12 augusti 1910, att det ansvar, som jämlikt detta lagrum åvilar styrelseledamot, aktieägare eller andra, som handlat å icke registrerat aktiebolags vägnar, upphör, så snart bolaget registrerats och godkänt den å dess vägnar ingångna rättshandlingen.

Stockholm den 18 januari 1924.

Edvard Lithander.